

BRANJE

Branje je zelo pomembno, saj ga potrebujemo na vsakem koraku. Pismenost in branje hodita z roko v roki, zato se ob branju otrok tudi opismenjuje. Otrok se želi naučiti brati. Že kot malčki preučujejo slikanice, potem pa napredujejo k vedno zahtevnejšim besedilom. Otrok se želi naučiti brati, ker:

- mu branje pomaga osmišljati svet, v katerem živi
- je branje najpomembnejša socialna sposobnost, ki je otroku potrebna tako v šoli kot pri igranju
- je branje zabavno
- je branje čudovit način, da otrok preživi čas s starši.

Učenje branja pa ni mačji kašelj, temveč je zahtevno in obsežno, zato otrok potrebuje vašo pomoč. Otrok mora spoznati črke, se naučiti, kako povezovati glasove v besede, usvojiti nove pojme, se srečevati z neznanimi in težkimi besedami. Sliši se težko in otrok tega ne zmore sam, vendar pa bo z vašo pomočjo, vse to zlahka usvojil – vendar le, če bo branje zabava in ne napor ter prisila.

Otroci potrebujejo svoje starše:

- da jim glasno berejo
- da se pogovarjajo o prebranem in o branju
- da skupaj preživljajo zabavne in zanimive urice ob knjigah
- kupujejo ali si izposojajo knjige
- so jim zgled odraslega bralca in zanimanja za knjige (brez vas otrok ne bo razvil naklonjenosti do knjige in ne bo dojel, da je branje zabavno in lahko početje).

Pomembno je, da berete skupaj s svojim otrokom in ne da mu berete! Razlika med tem dvojim je, da če berete skupaj s svojim otrokom, se med branjem tudi pogovarjate, premišlujete o prebranem, pustite otroku, da sprašuje, da daje komentarje ... Če pa berete svojemu otroku, potem mu samo preberete zgodbo – ne vzpostavi se vez med bralcem, slušateljem (otrokom) in zgodbo, otroku onemogočite, da doživi zgodbo in uživa ob branju/poslušanju. Če torej branje

jemljemo kot dejavnost, ki je ne opravljamo sami in samo zase, spoznamo, da je družbeni vidik še kako pomemben. Zakaj? Zato ker nam omogoča doživeti kolektivno izkušnjo, usvojiti novo znanje in razširiti pogled in leteti na krilih domišljije. Ne nazadnje pa nam skupno branje prinaša radost – veselje ob vstopanju v druga življenja in druge svetove, radost nad tem, da si ujet v svetu domišljije.

Običajno že zelo zgodaj začnemo brati svojim otrokom. Vprašanje, ki se nam porodi pa je, kako dolgo naj bi sploh brali skupaj z otroki. Večja napaka, ki jo starši tu naredijo je, da prenehajo brati svojim otrokom, ko se ti v šoli naučijo brati. Ko se otroci namreč učijo branja, je to zanje napor. Povezovati morajo črke v besede, biti pozorni na izgovorjavo in še bi lahko naštevali. Pri tem ne uživajo in tudi, vsaj na začetku, ne dojemajo zgodbe. Zato še vedno potrebujejo starše, da jim berejo, da se oni lahko potopijo v svet junakov in dogodivščin. Zato nikar ne končajte s skupnim branjem, ko se otrok nauči brati! Z glasnim branjem nadaljujte vse do konca osnovne šole.

Da pa boste svojega otroka vzgojili v bralca za vse življenje je potrebno spoštovati tri temeljna pravila:

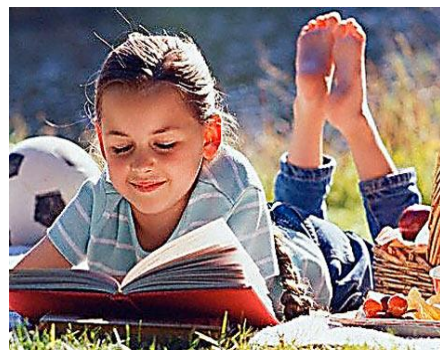
1. **vsak dan berite svojim otrokom:** za glasno branje s svojim otrokom si vzemite petnajst do trideset minut dnevno. Vztrajajte in berite z otrokom vsak dan, da bo branje postala vaša navada, da bo otrok pričakoval od vas, da mu berete. Pri tem ni pomembno ne kje in ne kdaj berete. Knjigo boste morali otroku tolikokrat prebrati, da jo bo znal na pamet, saj večina otrok najprej bere po spominu. Zato pustite otroku, da ob slikah sam pripoveduje zgodbo. Ko bo skupno branje že postala navada, bo prišel čas, ko si bo vaš otrok želel brati namesto vas. Vendar to ne pomeni, da je napočil konec glasnega branja. Ravno nasprotno. Otroku potrebuje vašo pomoč pri osmišljanju novih težjih besed, povedi in misli. Potrebuje vas, da mu razložite kaj vse pomeni neka beseda, da se skupaj z njim smejite, da skupno ugotovljate pomen poezije ...
2. **kupujte raznolike knjige in revije za svojega otroka in zase:** dobro je, da ima otrok svojo knjižno polico, kjer ima spravljene svoje knjige. Morda se sprašujete, zakaj je tako pomembno, da ima otrok lastne knjige, če si pa jih lahko sposodite v knjižnici. Lastne knjige so pomembne zato, ker so to tiste knjige, ki mu jih boste vedno znova prebirali. In knjige, ki mu jih prebirate pri dveh, treh, štirih letih, bodo kasneje postale prve knjige, ki jih bo otrok sam prebral. K tem knjigam se bo vračal in jih bo znova in znova prebiral.
3. **Razumno omejite gledanje televizije in igranje računalniških igr:** raziskave kažejo, da ima otrok, ki gleda televizijo več kakor tri ure dnevno, težave pri branju in socialnem razvoju.

Za konec pa naj le še omenimo, zakaj je otroka potrebno vzgajati ob knjigi in za knjigo:

- ob knjigi otrok razvija in bogati govor in mišljenje, zato bo pozneje imel manj težav z opismenjevanjem.
- ob knjigi, še posebno ob pravljicah, otrok razvija domišljijo, to pa spodbuja k različnim oblikam ustvarjalnosti
- knjiga je vir informacij z različnih področij: otrok jo bo uporabljal v celotnem vzgojno izobraževalnem procesu in kot enega virov informacij v življenju sploh
- knjiga prispeva k temu, da otrok lažje obvladuje vsakdanje probleme in situacije, hkrati pa je na različnih področjih bolj razgledan
- samostojna uporaba knjig z različnih področij dovoljuje bralcu njegovo izbiro snovi, njegov tempo, večjo udeležbo pri usvajanju snovi, večjo ustvarjalnost, svobodo, samostojnost, neodvisnost. Ko otrok išče po knjigi, ker ga zanima, mimogrede najde še veliko drugih informacij
- knjiga je tih, intimen medij, bralec jo v osebni branji sprejema po svojih sposobnostih in nagnjenjih
- knjiga individualizira in hkrati odpira možnosti za medsebojno komunikacijo
- knjiga je priročna, razmeroma dostopna in lahko jo je povezati z drugimi mediji
- knjigo kot nosilko najrazličnejših drugih sporočil je mogoče nadomestiti z drugimi sodobnejšimi mediji, vendar samo v knjigi najdemo literaturo kot umetniško sporočilo.

Literatura:

- Kropp, P. (2000). Vzgojanje bralca: naj vaš otrok postane bralec za vse življenje. Trzič: Učila.
- Jamnik, T. (1994). Knjižna vzgoja. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo in šport.
- Cole, R. M. (2009). Ustvarjajte za otroke: pravljice za lahko noč. Ljubljana: Karantanija.